

GÖRME ENGELLİLER İLKOKULLARI VE ORTAOKULLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER		SINIFLAR								
		İLKOKUL				ORTAOKUL				
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5	
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Hayat Bilgisi	4	4	3						
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4	
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3		
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								2	
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2	
	Görsel Sanatlar/Modelaj	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Bağımsız Hareket Becerileri	4	4	4	1					
	Toplumsal Uyum Becerileri	1	1	1	1					
	Beden Eğitimi, Spor ve Bağımsız Hareket Becerileri					2	2	2	2	
	Teknoloji ve Tasarım							2	2	
	Trafik Güvenliği				1					
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2			
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1	
	İnsan Hakları Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29	
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)				2	2	2	2	
		Hz. Muhammed'in Hayatı (4)				2	2	2	2	
		Temel Dini Bilgiler (2)					2	2	2	2
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)					2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2	2
		İletişim ve Sunum Becerileri (1)							2	2
		Braille Türkçe (4)					2	2	2	2
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar kurulu kararı ile kabul edilenler.) (4)					2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (2)							2	2
		Braille Matematik (4)					2	2	2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim,Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar, vb.) (4)					2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)
		Müzik (4)					2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara göre modüller oluşturulacaktır) (4)					2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)	2/ (4)
		Drama (2)					2	2		
		Zekâ Oyunları (4)					2	2	2	2
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)						2	2	
Medya Okur Yazarlığı (1)								2	2	
Hukuk ve Adalet (1)							2	2		
Düşünme Eğitimi (2)								2	2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						6	6	6	6	
Serbest Etkinlikler		4	2	2	-	-	-	-	-	
Toplam Ders		30	30	30	30	35	35	35	35	

ÇİZELGENİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Serbest etkinlikleri uygulama velinin isteği doğrultusunda okul yönetiminin kararına bağlı olup zorunlu değildir.
2. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir.
3. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, 5-8. sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir.
4. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günleri ortaokullarda altı (6) ders saatlik zaman dilimi “seçmeli ders saatleri” olarak belirlenir. Bu şekilde farklı sınıf düzeylerinde olup fakat seçtikleri ders açısından aynı seviyede olan öğrencilerden seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanır. Örneğin bir öğrenci Kur’an-ı Kerim dersini ilk kez yedinci sınıfta alıyorsa ve henüz başlangıç seviyesinde ise bu dersi beşinci, altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan ve başlangıç seviyesinde olan öğrencilerle birlikte alabilir. Böylece hem kaynakların daha rasyonel kullanılması hem de öğrenciler için tercih haklarının karşılanması imkânı sağlanır.
5. Sanat ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) ders saati olarak seçilebilir.
6. Beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (20 ders saati) ile en az 4 ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak 18 ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir.
7. İsteyen okullarda on (10) ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile özel eğitime yönelik her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir.
8. Görme engelli öğrenciler için açılan ilkököl ve ortaokullar ile kaynaştırma yoluyla eğitime devam eden öğrencilerin ihtiyaçları ve performanslarına göre “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır.
9. Görsel sanatlar/Modelaj dersi öğrencilerin özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak uygulanır.
10. Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Bağımsız Hareket Becerileri dersi, Beden Eğitimi, Spor ve Bağımsız Hareket Becerileri dersi ile Sanat Dersleri görme engelli öğrencilerin bireysel özellikleri ve bağımsız şekilde yaşamını sürdürmesine yönelik ihtiyaç duyduğu beceriler dikkate alınarak uygulanır.

SERBEST ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Serbest etkinlikler, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların görsel algılarını, el becerilerini, el-göz koordinasyonunu, sosyal yaşama uyum ve okuma yazma becerilerini geliştirme ile boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili yapılandırılmış çalışmaları hedeflemektedir. Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez.

Serbest etkinlikler BEP birimi tarafından örnek etkinlik listesinden seçilir. Ancak kurumun ve çevrenin şartları ve öğrencilerin ilgi, yetenek, performans ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yeni etkinlikler belirlenir ve uygulanabilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar kendi başlarına amaçlı oyun oynama, grupta oyun oynama, etkinliğe katılma ve etkinlikteki görevini bağımsız olarak yerine getirmede güçlük yaşayabilmektedir. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri dersinde yalnız başına amaçlı oyun oynama, oyuncakları işlevsel kullanma, yaşlılarıyla oynama, oyun kurallarını anlama ve kurallara uygun davranma becerilerinin öğretimine de yer verilmelidir.

Derslerde öğrencinin etkinlikleri yapma düzeyi gözlenmeli, sonrasında öğrencinin ilgi ve yeteneği doğrultusunda beceri ya da etkinliğin öğretimi yapılmalıdır. Ders saatinde öğrencinin ilgisini çeken etkinliklere yönelip istediği etkinliği yapması da sağlanmalıdır. Öğrenci derste serbest kaldığında kendi seçimini ifade edebilecek düzeye getirilmelidir.

Öğretim sırasında uygun yardım türü gerektiğinde kullanılmalıdır. Çocuklar kuralları anladıkça, yardımlar azaltılarak bağımsız olarak etkinliği tamamlamaları sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuklar izlenerek gerekli durumlarda müdahale edilmelidir. Her yeni grup etkinliğinde aynı süreç izlenmelidir.

ÖRNEK SERBEST ETKİNLİK LİSTESİ

1. Yapboz yapma.
2. Legolarla oynama.
3. Takıp çıkarmalı oyuncak yapma.
4. Çizim kopyalama.
5. Resim yapma.
6. Boyama çalışmaları yapma.
7. Yüz boyama çalışmasına katılma.
8. Oyun hamuruna şekil verme.
9. Kesme yapıştırma.
10. Seramik hamurundan süs eşyası yapma.
11. Boncuktan süs eşyası yapma.
12. Mozaik çalışmaları yapma.
13. Kolaj çalışmaları yapma.
14. Mum süsleme.
15. Heykel yapma.
16. Maske yapma.
17. Kukla yapma.
18. Fotoğraf çekme.
19. Artık materyal değerlendirme.
20. Kâğıt işleri yapma.
21. Sınıf süsleme.
22. Sınıf köşesi hazırlama.
23. Duvar boyamaları yapma.
24. Kutlama kartı hazırlama.
25. Resimleri anlatma.
26. Kukla oyunları izleme.
27. Kukla oyunları oynama.
28. Drama yapma.
29. Tiyatro oyununda rol oynama.
30. Çocuk yogası yapma.
31. Lobut devirme.
32. Dart oynama.
33. Satranç oynama.
34. Basketbol, voleybol, bocce vb. top oyunları oynama.
35. Masa tenisi oynama.

36. Denge oyunları oynama.
37. Bilgisayar parçalarını tanıma.
38. Bilgisayarda oyun oynama.
39. Bilgisayarda boyama yapma.
40. Bilgisayarda müzik dinleme.
41. Bilgisayarda eğitici film izleme.
42. Bulmaca çözme.
43. Şarkı söyleme.
44. Koro çalışması yapma.
45. Basit oyunlar oynama.
46. Sembolik oyun oynama.
47. İş birliğine dayalı oyun oynama.
48. Dans etme.
49. Şarkılı oyunlar oynama (ront vb.).
50. Halk oyunları oynama.
51. Müzik aletlerini tanıma.
52. Müzik aleti çalma.
53. Bando çalışmalarına katılma.
54. Hayvanları seslendirme.
55. Tekerleme söyleme.
56. Masal dinleme.
57. Öykü dinleme.
58. Televizyon izleme.
59. Radyo dinleme.
60. Belgesel izleme.
61. Fıkra anlatma.
62. Sesli/sessiz okuma.
63. Paylaşımli kitap okuma.
64. Mektup yazma.
65. Günlük yazma.
66. Bitki yetiştirme.
67. Belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalara katılma.
68. Çeşitli gezilere ve ziyaretlere katılma.

**HAFİF DÜZEYDE ZİHİNEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLAR İLKOKULLARI VE ORTAOKULLARI
HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ**

	DERSLER	SINIFLAR								
		İLKOKUL				ORTAOKUL				
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5	
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Hayat Bilgisi	4	4	3						
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4	
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3		
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2	
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2	
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Oyun ve Fiziki Etkinlikler	4	4	4	1					
	Toplumsal Uyum Becerileri	1	1	1	1					
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2	
	Teknoloji ve Tasarım							2	2	
	Trafik Güvenliği				1					
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2			
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1	
	İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29	
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)				2	2	2	2	
		Hız. Muhammed'in Hayatı (4)				2	2	2	2	
		Temel Dini Bilgiler (2)				2	2	2	2	
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)		*2	*2	*2	2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2	2
	Yabancı Dil	İletişim ve Sunum Becerileri (1)		*2	*2	*2			2	2
		Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilen diller) (4)					2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (2)							2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)		*2	*2	*2	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)		*2	*2	*2	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara göre modüller oluşturulacaktır) (4)		*2	*2	*2	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)					2	2		
	Sosyal Bilimler	Zekâ Oyunları (4)					2	2	2	2
Halk Kültürü (1)							2	2		
Medya Okur Yazarlığı (1)							2	2	2	
Hukuk ve Adalet (1)							2	2	2	
Toplumsal Uyum Becerileri (4)	Düşünme Eğitimi (2)							2	2	
			*2	*2	*2	2	2	2	2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						6	6	6	6	
Serbest Etkinlikler		4	2	2	-	-	-	-	-	
Toplam Ders		30	30	30	30	35	35	35	35	
* :2., 3. ve 4. sınıflarda velinin/vasinin yazılı talebi doğrultusunda Yabancı Dil Dersinden muaf tutulacak öğrenciler için, seçmeli ders kısmında * ile işaretli derslerden biri seçilecektir.										

ÇİZELGENİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Serbest etkinlikleri uygulama velinin isteği doğrultusunda okul yönetiminin kararına bağlı olup zorunlu değildir.
2. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir.
3. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, 5-8. sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir.
4. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günleri ortaokullarda altı (6) ders saatlik zaman dilimi “seçmeli ders saatleri” olarak belirlenir. Bu şekilde farklı sınıf düzeylerinde olup fakat seçtikleri ders açısından aynı seviyede olan öğrencilerden seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanır. Örneğin bir öğrenci Kur’an-ı Kerim dersini ilk kez yedinci sınıfta alıyorsa ve henüz başlangıç seviyesinde ise bu dersi beşinci, altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan ve başlangıç seviyesinde olan öğrencilerle birlikte alabilir. Böylece hem kaynakların daha rasyonel kullanılması hem de öğrenciler için tercih haklarının karşılanması imkânı sağlanır.
5. Sanat ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) ders saati olarak seçilebilir.
6. Beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (20 ders saati) ile en az 4 ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak 18 ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir.
7. İsteyen okullarda on (10) ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile özel eğitime yönelik her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir.
8. Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan çocuklar için açılan ilkökul ve ortaokullar ile kaynaştırma yoluyla eğitime devam eden öğrencilerin ihtiyaçları ve performanslarına göre “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır.
9. Hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ilkökul ve ortaokullarda, velinin/vasinin yazılı talebi doğrultusunda yabancı dil programlarındaki bazı bilgi ve becerilerin öğretiminden veya dersin tamamından muaf tutulabilirler. Bu öğrenciler yabancı dil dersinde muaf tutulduklarında çizelgede belirtilen seçmeli başka bir ders olarak seçmeli ders saatini tamamlarlar.

SERBEST ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Serbest etkinlikler, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların görsel algılarını, el becerilerini, el-göz koordinasyonunu, sosyal yaşama uyum ve okuma yazma becerilerini geliştirme ile boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili yapılandırılmış çalışmaları hedeflemektedir. Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez.

Serbest etkinlikler BEP birimi tarafından örnek etkinlik listesinden seçilir. Ancak kurumun ve çevrenin şartları ve öğrencilerin ilgi, yetenek, performans ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yeni etkinlikler belirlenir ve uygulanabilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar kendi başlarına amaçlı oyun oynama, grupta oyun oynama, etkinliğe katılma ve etkinlikteki görevini bağımsız olarak yerine getirmede güçlük yaşayabilmektedir. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri dersinde yalnız başına amaçlı oyun oynama, oyuncakları işlevsel kullanma, yaşlılarıyla oynama, oyun kurallarını anlama ve kurallara uygun davranma becerilerinin öğretilmesine de yer verilmelidir.

Derslerde öğrencinin etkinlikleri yapma düzeyi gözlenmeli, sonrasında öğrencinin ilgi ve yeteneği doğrultusunda beceri ya da etkinliğin öğretimi yapılmalıdır. Ders saatinde öğrencinin ilgisini çeken etkinliklere yönelip istediği etkinliği yapması da sağlanmalıdır. Öğrenci derste serbest kaldığında kendi seçimini ifade edebilecek düzeye getirilmelidir.

Öğretim sırasında uygun yardım türü gerektiğinde kullanılmalıdır. Çocuklar kuralları anladıkça, yardımlar azaltılarak bağımsız olarak etkinliği tamamlamaları sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuklar izlenerek gerekli durumlarda müdahale edilmelidir. Her yeni grup etkinliğinde aynı süreç izlenmelidir.

ÖRNEK SERBEST ETKİNLİK LİSTESİ

1. Yapboz yapma.
2. Legolarla oynama.
3. Takıp çıkarmalı oyuncak yapma.
4. Çizim kopyalama.
5. Resim yapma.
6. Boyama çalışmaları yapma.
7. Yüz boyama çalışmasına katılma.
8. Oyun hamuruna şekil verme.
9. Kesme yapıştırma.
10. Seramik hamurundan süs eşyası yapma.
11. Boncuktan süs eşyası yapma.
12. Mozaik çalışmaları yapma.
13. Kolaj çalışmaları yapma.
14. Mum süsleme.
15. Heykel yapma.
16. Maske yapma.
17. Güneş saati yapma
18. Su çarkı yapma
19. Kukla yapma.
20. Fotoğraf çekme.
21. Artık materyal değerlendirme.
22. Kâğıt işleri yapma.
23. Sınıf süsleme.
24. Sınıf köşesi hazırlama.
25. Duvar boyamaları yapma.
26. Kutlama kartı hazırlama.
27. Resimleri anlatma.
28. Kukla oyunları izleme.
29. Kukla oyunları oynama.
30. Drama yapma.
31. Tiyatro oyununda rol oynama.
32. Çocuk yogası yapma.
33. Lobut devirme.
34. Dart oynama.
35. Satranç oynama.
36. Basketbol, voleybol, bocce vb. top oyunları oynama.

37. Masa tenisi oynama.
38. Denge oyunları oynama.
39. Bilgisayar parçalarını tanıma.
40. Bilgisayarda oyun oynama.
41. Bilgisayarda boyama yapma.
42. Bilgisayarda müzik dinleme.
43. Bilgisayarda eğitici film izleme.
44. Bulmaca çözme.
45. Şarkı söyleme.
46. Koro çalışması yapma.
47. Basit oyunlar oynama.
48. Sembolik oyun oynama.
49. İş birliğine dayalı oyun oynama.
50. Dans etme.
51. Şarkılı oyunlar oynama (ront vb.).
52. Halk oyunları oynama.
53. Müzik aletlerini tanıma.
54. Müzik aleti çalma.
55. Bando çalışmalarına katılma.
56. Hayvanları seslendirme.
57. Tekerleme söyleme.
58. Masal dinleme.
59. Öykü dinleme.
60. Televizyon izleme.
61. Radyo dinleme.
62. Belgesel izleme.
63. Fıkra anlatma.
64. Sesli/sessiz okuma.
65. Paylaşımli kitap okuma.
66. Mektup yazma.
67. Günlük yazma.
68. Bitki yetiştirme.
69. Belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalara katılma.
70. Çeşitli gezilere ve ziyaretlere katılma.

İŞİTME ENGELLİLER İLKOKULLARI VE ORTAOKULLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

	DERSLER	SINIFLAR								
		İLKOKUL				ORTAOKUL				
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5	
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Hayat Bilgisi	4	4	3						
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4	
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3		
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								2	
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2	
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Oyun ve Fiziki Etkinlikler	4	4	4	1					
	Toplumsal Uyum Becerileri	1	1	1	1					
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2	
	Teknoloji ve Tasarım							2	2	
	Trafik Güvenliği				1					
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2			
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1	
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2						
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29	
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)				2	2	2	2	
		Hız. Muhammed'in Hayatı (4)				2	2	2	2	
		Temel Dini Bilgiler (2)				2	2	2	2	
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)		*2	*2	*2	2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2	2
	Yabancı Dil	İletişim ve Sunum Becerileri (1)		*2	*2	*2			2	2
		Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı İle Kabul Edilen Diller)(4)					2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (2)							2	2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)		*2	*2	*2	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)		*2	*2	*2	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)		*2	*2	*2	2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)					2	2		
Zekâ Oyunları (4)						2	2	2	2	
Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)						2	2		
	Medya Okur Yazarlığı (1)							2	2	
	Hukuk ve Adalet (1)						2	2		
	Düşünme Eğitimi (2)							2	2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						6	6	6	6	
Serbest Etkinlikler		4	2	2	-	-	-	-	-	
Toplam Ders		30	30	30	30	35	35	35	35	
* :2., 3. ve 4. sınıflarda velinin/vasinin yazılı talebi doğrultusunda Yabancı Dil Dersinden muaf tutulacak öğrenciler için, seçmeli ders kısmında * ile işaretli derslerden biri seçilecektir.										

ÇİZELGENİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Serbest etkinlikleri uygulama velinin isteği doğrultusunda okul yönetiminin kararına bağlı olup zorunlu değildir.
2. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir.
3. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, 5-8. sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir.
4. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günleri ortaokullarda altı (6) ders saatlik zaman dilimi “seçmeli ders saatleri” olarak belirlenir. Bu şekilde farklı sınıf düzeylerinde olup fakat seçtikleri ders açısından aynı seviyede olan öğrencilerden seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanır. Örneğin bir öğrenci Kur'an-ı Kerim dersini ilk kez yedinci sınıfta alıyorsa ve henüz başlangıç seviyesinde ise bu dersi beşinci, altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan ve başlangıç seviyesinde olan öğrencilerle birlikte alabilir. Böylece hem kaynakların daha rasyonel kullanılması hem de öğrenciler için tercih haklarının karşılanması imkânı sağlanır.
5. Sanat ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) ders saati olarak seçilebilir.
6. Beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (20 ders saati) ile en az 4 ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak 18 ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir.
7. İsteyen okullarda on (10) ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile özel eğitime yönelik her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir.
8. İşitme engelli çocuklar için açılan ilkokul ve ortaokullar ile kaynaştırma yoluyla eğitimine devam eden öğrencilerin ihtiyaçları ve performanslarına göre “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır.
9. İşitme yetersizliği olan öğrenciler ilkokul ve ortaokullarda, velinin/vasinin yazılı talebi doğrultusunda yabancı dil programlarındaki bazı bilgi ve becerilerin öğretiminden veya dersin tamamından muaf tutulabilir. Bu öğrenciler yabancı dil dersinde muaf tutulduklarında çizelgede belirtilen seçmeli başka bir ders olarak seçmeli ders saatini tamamlarlar.

SERBEST ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Serbest etkinlikler, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların görsel algılarını, el becerilerini, el-göz koordinasyonunu, sosyal yaşama uyum ve okuma yazma becerilerini geliştirme ile boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili yapılandırılmış çalışmaları hedeflemektedir. Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez.

Serbest etkinlikler BEP birimi tarafından örnek etkinlik listesinden seçilir. Ancak kurumun ve çevrenin şartları ve öğrencilerin ilgi, yetenek, performans ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yeni etkinlikler belirlenir ve uygulanabilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar kendi başlarına amaçlı oyun oynama, grupta oyun oynama, etkinliğe katılma ve etkinlikteki görevini bağımsız olarak yerine getirmede güçlük yaşayabilmektedir. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri dersinde yalnız başına amaçlı oyun oynama, oyuncakları işlevsel kullanma, yaşlılarıyla oynama, oyun kurallarını anlama ve kurallara uygun davranma becerilerinin öğretilmesine de yer verilmelidir.

Derslerde öğrencinin etkinlikleri yapma düzeyi gözlenmeli, sonrasında öğrencinin ilgi ve yeteneği doğrultusunda beceri ya da etkinliğin öğretimi yapılmalıdır. Ders saatinde öğrencinin ilgisini çeken etkinliklere yönelip istediği etkinliği yapması da sağlanmalıdır. Öğrenci derste serbest kaldığında kendi seçimini ifade edebilecek düzeye getirilmelidir.

Öğretim sırasında uygun yardım türü gerektiğinde kullanılmalıdır. Çocuklar kuralları anladıkça, yardımlar azaltılarak bağımsız olarak etkinliği tamamlamaları sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuklar izlenerek gerekli durumlarda müdahale edilmelidir. Her yeni grup etkinliğinde aynı süreç izlenmelidir.

ÖRNEK SERBEST ETKİNLİK LİSTESİ

1. Yapboz yapma.
2. Legolarla oynama.
3. Takıp çıkarmalı oyuncak yapma.
4. Çizim kopyalama.
5. Resim yapma.
6. Boyama çalışmaları yapma.
7. Yüz boyama çalışmasına katılma.
8. Oyun hamuruna şekil verme.
9. Kesme yapıştırma.
10. Seramik hamurundan süs eşyası yapma.
11. Boncuktan süs eşyası yapma.
12. Mozaik çalışmaları yapma.
13. Kolaj çalışmaları yapma.
14. Mum süsleme.
15. Heykel yapma.
16. Maske yapma.
17. Güneş saati yapma
18. Su çarkı yapma
19. Kukla yapma.
20. Fotoğraf çekme.
21. Artık materyal değerlendirme.
22. Kâğıt işleri yapma.
23. Sınıf süsleme.
24. Sınıf köşesi hazırlama.
25. Duvar boyamaları yapma.
26. Kutlama kartı hazırlama.
27. Resimleri anlatma.
28. Kukla oyunları izleme.
29. Kukla oyunları oynama.
30. Drama yapma.
31. Tiyatro oyununda rol oynama.
32. Çocuk yogası yapma.
33. Lobut devirme.
34. Dart oynama.
35. Satranç oynama.
36. Basketbol, voleybol, bocce vb. top oyunları oynama.

37. Masa tenisi oynama.
38. Denge oyunları oynama.
39. Bilgisayar parçalarını tanıma.
40. Bilgisayarda oyun oynama.
41. Bilgisayarda boyama yapma.
42. Bilgisayarda müzik dinleme.
43. Bilgisayarda eğitici film izleme.
44. Bulmaca çözme.
45. Şarkı söyleme.
46. Koro çalışması yapma.
47. Basit oyunlar oynama.
48. Sembolik oyun oynama.
49. İş birliğine dayalı oyun oynama.
50. Dans etme.
51. Şarkılı oyunlar oynama (ront vb.).
52. Halk oyunları oynama.
53. Müzik aletlerini tanıma.
54. Müzik aleti çalma.
55. Bando çalışmalarına katılma.
56. Hayvanları seslendirme.
57. Tekerleme söyleme.
58. Masal dinleme.
59. Öykü dinleme.
60. Televizyon izleme.
61. Radyo dinleme.
62. Belgesel izleme.
63. Fıkra anlatma.
64. Sesli/sessiz okuma.
65. Paylaşımli kitap okuma.
66. Mektup yazma.
67. Günlük yazma.
68. Bitki yetiştirme.
69. Belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalara katılma.
70. Çeşitli gezilere ve ziyaretlere katılma.

ORTOPEDİK ENGELLİLER İLKOKULLARI VE ORTAOKULLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

	DERSLER	SINIFLAR							
		İLKOKUL				ORTAOKUL			
		1	2	3	4	5	6	7	8
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi	4	4	3					
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1
	Oyun ve Fiziki Etkinlikler	4	4	4	1				
	Toplumsal Uyum Becerileri	1	1	1	1				
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım							2	2
	Trafik Güvenliği				1				
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2		
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)				2	2	2	2
		Hz. Muhammed'in Hayatı (4)				2	2	2	2
		Temel Dini Bilgiler (2)				2	2	2	2
	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri (1)					2	2	
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2
	Yabancı Dil	İletişim ve Sunum Becerileri (1)						2	2
		Yabancı Dil (Bakanlar kurulu kararı ile kabul edilen diller) (4)					2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik	Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2
		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (2)							2
	Sanat ve Spor	Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)					2	2	
Zekâ Oyunları (4)						2	2	2	
Sosyal Bilimler	Halk Kültürü (1)						2	2	
	Medya Okur Yazarlığı (1)							2	
	Hukuk ve Adalet (1)						2	2	
	Düşünme Eğitimi (2)							2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						6	6	6	
Serbest Etkinlikler		4	2	2	-	-	-	-	
Toplam Ders		30	30	30	30	35	35	35	

ÇİZELGENİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Serbest etkinlikleri uygulama velinin isteği doğrultusunda okul yönetiminin kararına bağlı olup zorunlu değildir.
2. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir.
3. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, 5-8. sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir.
4. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günleri ortaokullarda altı (6) ders saatlik zaman dilimi “seçmeli ders saatleri” olarak belirlenir. Bu şekilde farklı sınıf düzeylerinde olup fakat seçtikleri ders açısından aynı seviyede olan öğrencilerden seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanır. Örneğin bir öğrenci Kur’an-ı Kerim dersini ilk kez yedinci sınıfta alıyorsa ve henüz başlangıç seviyesinde ise bu dersi beşinci, altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan ve başlangıç seviyesinde olan öğrencilerle birlikte alabilir. Böylece hem kaynakların daha rasyonel kullanılması hem de öğrenciler için tercih haklarının karşılanması imkânı sağlanır.
5. Sanat ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Fiziki Etkinlikler dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) ders saati olarak seçilebilir.
6. Beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (20 ders saati) ile en az 4 ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak 18 ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir.
7. İsteyen okullarda on (10) ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile özel eğitime yönelik her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir.
8. Ortopedik engelli çocuklar (Serabral Palsili çocuklar vb.) için açılan ilkökul ve ortaokullar ile kaynaştırma yoluyla eğitimine devam eden öğrencilerin ihtiyaçları ve performanslarına göre “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır.

SERBEST ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Serbest etkinlikler, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların görsel algılarını, el becerilerini, el-göz koordinasyonunu, sosyal yaşama uyum ve okuma yazma becerilerini geliştirme ile boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili yapılandırılmış çalışmaları hedeflemektedir. Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez.

Serbest etkinlikler BEP birimi tarafından örnek etkinlik listesinden seçilir. Ancak kurumun ve çevrenin şartları ve öğrencilerin ilgi, yetenek, performans ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yeni etkinlikler belirlenir ve uygulanabilir.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar kendi başlarına amaçlı oyun oynama, grupta oyun oynama, etkinliğe katılma ve etkinlikteki görevini bağımsız olarak yerine getirmede güçlük yaşayabilmektedir. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri dersinde yalnız başına amaçlı oyun oynama, oyuncakları işlevsel kullanma, yaşlılarıyla oynama, oyun kurallarını anlama ve kurallara uygun davranma becerilerinin öğretimine de yer verilmelidir.

Derslerde öğrencinin etkinlikleri yapma düzeyi gözlenmeli, sonrasında öğrencinin ilgi ve yeteneği doğrultusunda beceri ya da etkinliğin öğretimi yapılmalıdır. Ders saatinde öğrencinin ilgisini çeken etkinliklere yönelip istediği etkinliği yapması da sağlanmalıdır. Öğrenci derste serbest kaldığında kendi seçimini ifade edebilecek düzeye getirilmelidir.

Öğretim sırasında uygun yardım türü gerektiğinde kullanılmalıdır. Çocuklar kuralları anladıkça, yardımlar azaltılarak bağımsız olarak etkinliği tamamlamaları sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuklar izlenerek gerekli durumlarda müdahale edilmelidir. Her yeni grup etkinliğinde aynı süreç izlenmelidir.

ÖRNEK SERBEST ETKİNLİK LİSTESİ

1. Yapboz yapma.
2. Legolarla oynama.
3. Takıp çıkarmalı oyuncak yapma.
4. Çizim kopyalama.
5. Resim yapma.
6. Boyama çalışmaları yapma.
7. Yüz boyama çalışmasına katılma.
8. Oyun hamuruna şekil verme.
9. Kesme yapıştırma.
10. Seramik hamurundan süs eşyası yapma.
11. Boncuktan süs eşyası yapma.
12. Mozaik çalışmaları yapma.
13. Kolaj çalışmaları yapma.
14. Mum süsleme.
15. Heykel yapma.
16. Maske yapma.
17. Güneş saati yapma
18. Su çarkı yapma
19. Kukla yapma.
20. Fotoğraf çekme.
21. Artık materyal değerlendirme.
22. Kâğıt işleri yapma.
23. Sınıf süsleme.
24. Sınıf köşesi hazırlama.
25. Duvar boyamaları yapma.
26. Kutlama kartı hazırlama.
27. Resimleri anlatma.
28. Kukla oyunlarını izleme.
29. Kukla oyunlarını oynama.
30. Drama yapma.
31. Tiyatro oyununda rol oynama.
32. Çocuk yogası yapma.
33. Lobut devirme.
34. Dart oynama.

35. Satranç oynama.
36. Basketbol, voleybol, bocce vb. top oyunları oynama.
37. Masa tenisi oynama.
38. Denge oyunları oynama.
39. Bilgisayar parçalarını tanıma.
40. Bilgisayarda oyun oynama.
41. Bilgisayarda boyama yapma.
42. Bilgisayarda müzik dinleme.
43. Bilgisayarda eğitici film izleme.
44. Bulmaca çözüme.
45. Şarkı söyleme.
46. Koro çalışması yapma.
47. Basit oyunlar oynama.
48. Sembolik oyun oynama.
49. İş birliğine dayalı oyun oynama.
50. Dans etme.
51. Şarkılı oyunlar oynama (ront vb.).
52. Halk oyunları oynama.
53. Müzik aletlerini tanıma.
54. Müzik aleti çalma.
55. Bando çalışmalarına katılma.
56. Hayvanları seslendirme.
57. Tekerleme söyleme.
58. Masal dinleme.
59. Öykü dinleme.
60. Televizyon izleme.
61. Radyo dinleme.
62. Belgesel izleme.
63. Fıkra anlatma.
64. Sesli/sessiz okuma.
65. Paylaşımli kitap okuma.
66. Mektup yazma.
67. Günlük yazma.
68. Bitki yetiştirme.
69. Belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalara katılma.
70. Çeşitli gezilere ve ziyaretlere katılma.

ÇİZELGENİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Serbest etkinlikleri uygulama velinin isteği doğrultusunda okul yönetiminin kararına bağlı olup zorunlu değildir.
2. Serbest etkinlikler, BEP birimi tarafından örnek etkinlik listesinden seçilir. Ancak kurumun, çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, yetenek, performans ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yeni etkinlikler belirlenir ve uygulanabilir. Serbest etkinlikler notla değerlendirilmez.
3. Okutulacak seçmeli dersler; okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri de dikkate alınarak öğretmenler kurulunca belirlenir.
4. Herhangi bir seçmeli dersin seçilebilmesi için o dersin bir önceki yılda seçilmiş olması şartı aranmaz.
5. Seçmeli dersler bir (1) ya da üç (3) saat olarak seçilebilir.
6. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, beşinci-sekizinci (5.-8.) sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci (8.) sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci (5.) sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir.
7. Öğretim programlarının uygulanmasında haftanın belirli bir günü/günleri ortaokullarda üç (3) ders saatlik zaman dilimi “seçmeli ders saatleri” olarak belirlenir. Okulun ve çevrenin şartları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları, velilerin görüşleri, sınıf mevcutları dikkate alınarak, seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanır.
8. Çizelgede yer alan dersler haftanın günlerine eşit ağırlıklı olarak dağıtılmalıdır.
9. İsteyen okullarda on (10) ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile özel eğitime yönelik her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir.
10. Çizelgede yer alan “Beslenme Eğitimi” dersi her gün bir (1) saat olmak üzere öğrencilerin beslenme saatinde gerçekleştirilir.
11. Rehberlik/Sosyal Etkinlik dersi için ayrılan ders saati, dönüşümlü bir şekilde bir hafta rehberlik, diğer hafta sosyal etkinlikler için kullanılır. Sosyal etkinlik çalışmalarını kapsamında, ‘Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği’nde belirtilen esaslar dikkate alınarak, tamamlanması zorunlu belirli sayıda etkinlikler yapılır. Bu çalışmalar proje faaliyetleri şeklinde de planlanıp uygulanabilir.
12. Özel eğitim uygulama merkezlerinde, öğrencilerin ihtiyaçları ve performanslarına göre “Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı” (BEP) hazırlanarak uygulanır.

SERBEST ETKİNLİKLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Serbest etkinlikler, özel eğitim ihtiyacı olan çocukların görsel algılarını, el becerilerini, el-göz koordinasyonunu, sosyal yaşama uyum ve okuma yazma becerilerini geliştirme ile boş zamanlarını değerlendirme ile ilgili yapılandırılmış çalışmalarını hedeflemektedir.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklar kendi başlarına amaçlı oyun oynama, grupla oyun oynama, etkinliğe katılma ve etkinlikteki görevini bağımsız olarak yerine getirmede güçlük yaşamaktadır. Bu nedenle serbest zaman etkinlikleri dersinde yalnız başına amaçlı oyun oynama, oyuncakları işlevsel kullanma, yaşlılarıyla oynama, oyun kurallarını anlama ve kurallara uygun davranma becerilerinin öğretimine de yer verilmelidir.

Derslerde öğrencinin etkinlikleri yapma düzeyi gözlenmeli, sonrasında öğrencinin ilgi ve yeteneği doğrultusunda beceri ya da etkinliğin öğretimi yapılmalıdır. Ders saatinde öğrencinin ilgisini çeken etkinliklere yönelip istediği etkinliği yapması da sağlanmalıdır. Öğrenci derste serbest kaldığında kendi seçimini ifade edebilecek düzeye getirilmelidir.

Öğretim sırasında uygun yardım türü gerektiğinde kullanılmalıdır. Çocuklar kuralları anladıkça, yardımlar azaltılarak bağımsız olarak etkinliği tamamlamaları sağlanmalıdır. Etkinlik sırasında çocuklar izlenerek gerekli durumlarda müdahale edilmelidir. Her yeni grup etkinliğinde aynı süreç izlenmelidir.

ÖRNEK SERBEST ETKİNLİK LİSTESİ

1. Yapboz yapma.
2. Legolarla oynama.
3. Takıp çıkarmalı oyuncak yapma.
4. Çizim kopyalama.
5. Resim yapma.
6. Boyama çalışmaları yapma.
7. Yüz boyama çalışmasına katılma.
8. Oyun hamuruna şekil verme.
9. Kesme yapıştırma.
10. Seramik hamurundan süs eşyası yapma.
11. Boncuktan süs eşyası yapma.
12. Mozaik çalışmaları yapma.
13. Kolaj çalışmaları yapma.
14. Mum süsleme.
15. Heykel yapma.
16. Maske yapma.
17. Kukla yapma.
18. Fotoğraf çekme.
19. Artık materyal değerlendirme.
20. Kâğıt işleri yapma.
21. Sınıf süsleme.
22. Sınıf köşesi hazırlama.
23. Duvar boyamaları yapma.
24. Kutlama kartı hazırlama.
25. Resimleri anlatma.
26. Kukla oyunları izleme.
27. Kukla oyunları oynama.
28. Drama yapma.
29. Tiyatro oyununda rol oynama.
30. Çocuk yogası yapma.
31. Lobut devirme.

32. Dart oynama.
33. Basketbol, voleybol, bocce vb. top oyunları oynama.
34. Masa tenisi oynama.
35. Denge oyunları oynama.
36. Bilgisayar parçalarını tanıma.
37. Bilgisayarda oyun oynama.
38. Bilgisayarda boyama yapma.
39. Bilgisayarda müzik dinleme.
40. Bilgisayarda eğitici film izleme.
41. Bulmaca çözme.
42. Şarkı söyleme.
43. Koro çalışması yapma.
44. Basit oyunlar oynama.
45. Sembolik oyun oynama.
46. İş birliğine dayalı oyun oynama.
47. Dans etme.
48. Şarkılı oyunlar oynama (ront vb.).
49. Halk oyunları oynama.
50. Müzik aletlerini tanıma.
51. Müzik aleti çalma.
52. Bando çalışmalarına katılma.
53. Hayvanları seslendirme.
54. Tekerleme söyleme.
55. Masal dinleme.
56. Öykü dinleme.
57. Televizyon izleme.
58. Radyo dinleme.
59. Belgesel izleme.
60. Bitki yetiştirme.
61. Belirli gün ve haftalara yönelik kutlamalara katılma.
62. Çeşitli gezilere ve ziyaretlere katılma.